

דף קט.

עין משפט א.ב.ג.

אח"ע סימן נב סעיף א

א. אביה שפסק על עצמו לתת כך וכך והלך למדה"י, יכולה היא לומר לו או כנוס בלי נדוניה, או פטור אותי בגט^ר, אבל היא שפסקה ש ולא השיגה ידה לתת מה שפסקה, הרי זו יושבת עד שתמצא מה שפסקה, או עד שתמות, בד"א בגדולה אבל בקטנה שפסקה על עצמה, כופין אותו ליתן גט, או יכנוס בלא נדוניה.

עין משפט ד.

חור"מ סימן קמז סעיף א

א. ראובן שמכר לשמעון שדה והיה לוי אחד מעדי השטר, ובא לוי אח"כ לערער על השדה שהיא שלו וראובן גזלה ממנו אין שומעין לו, ואין משגיחין על ראיותיו^ת שיביא על אותה שדה שהיא שלו, שאומרים לו האיך תעיד^א על המכר ותבוא לערער.

הגה: ודוקא שחתם עם עוד עד אבל אם חתם לבדו, לא איכד זכותו^ב שיכול

ר. וכל זה שאין בידה ליתן מה שפסק אביה, אבל אם יש בידה צריכה ליתן מה שפסק אביה, כ"כ בהגהות אלפסי והביאו הרמ"א. וכל זה לפני שנשאה אבל לאחר שנשאה אע"פ שלא נתנו לו מה שפסקו לו חייב הוא בכל החיובים כלפי אשתו, כ"כ המרדכי בפ' שני דייני גזירות והביאו הרמ"א. מי שפסק לתת לבתו, ואח"כ אומר נתתי לבתי, לא מהני אלא צריך לתת לזוג, כ"כ המהרי"ל סי' קל"ז, ולא יתקוטט בעבור הנדוני' שפסקו לו.

ש. אפי' במעמד אביה, כ"כ הח"מ ס"ק ב'. אבל הרא"ש ובעל המאור כתבו שאם פסקה היא במעמד אביה, אינו יכול לעגנה. ועיין בכתובות ס"ו ע"ב בברייתא שם.

ת. ממשנה בכתובות ק"ט ע"א העורר על השדה והלכה כחכמים. ורמב"ם ריש פט"ז מטוען. ואפי' אין עדים לראובן שהשדה שלו מקניה או מאבותיו. כ"כ הסמ"ע ס"ק א' בשם הריטב"א. ועיין בש"ך ס"ק א'. ועיין בתומים בס"ק א' שהניח בצ"ע אם מביא עדים שראובן גזלה ממנו אי מהני, כיון דלא מהני הודאה לגזלן, כמבואר בסי' קנ"א סעיף ג'.

א. ודוקא שעשה מעשה וחתם בעצמו בשטר או שהעיד בבי"ד, משא"כ בנתן לשמעון עצה ודוקא שטוען שהשדה שלו לגמרי, אבל מלוה שחתם בעצמו בעד, שאין לו רק שיעבוד בשדה, לא איכד זכותו. סמ"ע ס"ק ב'.

ועיין בפעמוני זהב שהביא דאם נעשה סרסור במכירתה זה עדיף מחתימתו, ע"ש. ב. כ"כ הב"י בשם הריטב"א בכתובות ק"ט ע"א על המשנה שם. וכן אם לא חתם אלא לכבוד. כ"כ הריב"ש סימן קמ"ז.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהרד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרם בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777 email: minchat.aaa@gmail.com

לומר שחתם כי ידע שחתימת עד אחד לאו כלום. וה"ה אם לא חתם לעד אלא לכבוד לא איבד זכותו.

עין משפט ה.

ח"מ סימן קמז סעיף ב

ב. גם אם לוי לא חתם על שטר מכירת השדה או מתנה אלא חתם על שטר שכתוב בו השדה פלוני של ראובן מצד מזרח או מערב, הואיל ועשה השדה סימן לאחר והעיד באותו שטר איבד זכותו.^ג

הגה: אפטרופוס או בי"ד שמכרו נכסי יתומים בכה"ג לא איבדו זכותם.^ד
אם המערער שכר^ה הקרקע או השדה מן המחזיק הוי כחתום עליה בשטר ואיבד זכותו.

עין משפט ו.

ח"מ סימן קמז סעיף ד

ד. דיין החתום בקיום השטר, יכול לערער,^ו שיכול לומר לא ידעתי מה שכתוב בשטר, שהדיינים יכולים לקיים השטר אע"פ שלא קראוהו.^ז

הגה: אבל אם היה דיין שהגבה^ח לזה קרקע זו איבד זכותו בה.

עין משפט ז.

ח"מ סימן מה סעיף ב

ב. ראש בית דין שהיה יודע ענין השטר, וקרא לפניו הסופר שלו, הואיל והוא מאמין אותו ואימתו עליו, הרי זה חותם השטר. אף על פי שלא

ג. ממשנה שם עשאה סימן לאחר והמערער חתום עליה, ובירושלמי פ"ג הלכה ו' בכתובות אפי' אחר לאחר, והמערער חתום עליה עד איבד זכותו.

ד. פירוש שטענו חוב או שיעבוד על שדה זו אבל אם טענו שהיא שלהן לגמרי פשיטא דאיבדו זכותן. סמ"ע ס"ק ה'. ועיין בבאר הגולה מש"כ בזה.

ה. ועיין בס"י קמ"ב סעיף א' בהג"ה בדין אדם ששכר ממנו חזקת ישוב, ושם הטעם דלא שייך בשכירות עביד איניש דזבין דיניה. סמ"ע ס"ק ו'.

ו. מימרא דאביי שם בגמ' כתובות ק"ט ע"א.

ז. שם בגמ' בע"ב.

ח. דמעשה רבה הוא, ואע"פ שלא חתמו הבי"ד בשטר גוביינא אלא ציוו לעדים וחתמו, שלוחן כמותן, והוא מהריב"ש סי' רנ"ב. וסמ"ע ס"ק י'.

קראו הוא בעצמו. ואין שאר העם (או ראש ב"ד וסופר אחר) (טור) רשאי לעשות כן, עד שיקרא העד השטר מלה במלה. הגה: וי"א דשנים יקראו לפניו, והן חותמין. (טור והרא"ש והגהות מיימוני פכ"ד מהלכות מלוה) ואם אינן מבינין לשון השטר, יתרגמו להן הקוראין, והם חותמין (ב"י), וכן נראה לי עיקר. י"א דקורין לפני צבור וחותמין, דיראים לשקר לפני צבור, והוי כראש בית דין וסופר שלו (הגהות מרדכי ואשירי פ"ב דגיטין).

ח"מ סימן מה סעיף ה

ה. ד. מקום שנהגו שהסופר בעצמו חותם במקום העד ע"פ ציווי העד, וכותב הסופר פכ"פ חתם במסירת הקולמוס, או פכ"פ ציוה לחתום, אם ^ט קיבלו בני העיר לעשות עדותו של הסופר כעדות, העד כשר, ואם לאו אינו כלום.

ה. ה. כל שטר שיש עדים שמעידים ומכירים חתימת העדים, מקיימים אותו על פיהם, ^י שחזקה שהעדים חותמין על השטר אחרי שקראוהו ויודעים לחתום. ואם ישנם עדי השטר לפנינו ולא יודעים לקרוא, אבל אמרו ^כ הקרו לנו היודעים לקרוא וחתמנו, סומכין עליהם.

ח"מ סימן פח סעיף ב

ב. ח. אם הדיינים לא ידעו לקרוא השטר שנעשה בערכאות של גויים, נותנים אותו לשני עכו"ם זה שלא בפני זה וקוראים אותו, שנמצא

ט. דהוי כנאמן עלי אבא, כ"כ רי"ו בשם הרשב"א. וכתב הרשב"א דה"ה לענין כתובה אם אחר חתם בשביל החתן, אלא שמכוער הדבר לענין מעשה משום דאפשר שתיפוק מיניה חורבא. וכתב הש"ך דדוקא בעד, בענין קיבלו עליהם בני העיר דאל"כ הוי עד מפי עד ואינו כלום, אבל גבי הלוח המחייב עצמו, או החתן על כתובה, אפי' לא קיבלו בני העיר עליהם מנהג זה מהני, ע"ש.

י. ואין חוששין שמא קרעו להם נייר, כ"כ בסמ"ע ס"ק י'.

כ. מכאן הוכיח הש"ך בס"ק י' מה שכתב המחבר בסעיף א' דלא מקרין להם אפי' הם שנים, דהיינו לכתחילה אבל בדיעבד מהני.

כל אחד מסיח לפי תומו, ^ל וגובה בו מבני חורין.

ב ט. שטר ^מ שעדיו גויים, שמסרו הלוה ליד המלוה, או המוכר ליד הלוקח בפני שני עדים מישראל, ^פ אע"פ שאינו עשוי בערכאות של גויים ואין בו הדברים שהוזכרו, הרי זה גובה מבני חורין. ובלבד שהעדים שמסר לפניהם יודעים לקרותו וגם קראוהו כשמסרו לפניהם, וגם היה כתיקון ישראל שאינו יכול להזדייף.

וי"א דדוקא אם שמות העדים החתומים בו שמות ^ב מובהקים של גויים ^ס שאין דרך ישראל לקרות באותם שמות שאין חשש שיסמכו עליהם בלי עדי מסירה מישראל.

הגה: י. שטר העשוי לפני עכו"ם, והלוה בעצמו חתום עליו, ^ע אע"פ שאינו יודע לקרות חייב בכל מה שכתוב בו, שהרי גמר בדעתו להתחייב בכל מה שכתוב בו ולכן חתם, ובודאי קראוהו לפניו והאמין לקורא אותו.

הגה: יא. שטר שעשוי בערכאות, והלוה כופר בו, ^פ נאמן סופר גוי להעיד שהוא כתבו.

ל. היינו לדעת הרמב"ם שס"ל דשטרי ערכאות אין גובין בהם ממשועבדים, אבל לדעת הרא"ש שהביא הרמ"א גובה ממשעבדי, והביאורים כתב דגם לדעת הרא"ש כאן יגבה רק מבני חורין נתיבות ס"ק ט"ו. ועיין בגיטין י"ט ע"ב דרב פפא כי הוה אתי לקמיה וכו'. מ. כאוקימתא דגמ' בגיטין דף ט' ע"ב כר"א דעידי מסירה כרתי, ומה שהמחבר והרמב"ם דעתם שאין לחלק בין שמות מובהקים לאין מובהקים ורק דעת הי"א במחבר שהוא הרמ"ה מחלק בזה ולכאורה הגמ' חילקה כן בדף י"א שם, כתב הכ"מ דאפשר דהא דעדים עכו"ם חשיבי מזויף מתוכו זהו דוקא בגיטין, אבל בשטרי ממון לא נחשב למזויף מתוכו, והגם שאם יחתמו בשטר ישראלים קרובים חשיב מזויף גם בשטרי ממון משום שם יבואו להכשיר בלא עדי מסירה, אבל כשחתומים עליו עדי עכו"ם אפי' אינם מובהקים לא חיישינן בזה בממון.

נ. זו דעת הרמ"ה בטור, ולדעת הרא"ש אפי' בשמות מובהקים גזרינן אטו שמות שאינם מובהקים גם בשטרי ממון והביאו הש"ך בס"ק י' דהוי מזויף מתוכו ותמה מדוע הרמ"א השמיט דעתו של הרא"ש.

ס. או במקום שאין ישראל רגילים לחתום בשטרות כלל, שאז לא יבואו לטעות לסמוך עליהם סמ"ע ס"ק כ"א.

ע. תשובת הרשב"א תתקפ"ה.

פ. והוחזק כפרן ע"י סופר הגוי, ואף שערכאות לא נאמנים בע"פ אלא בכתב, מ"מ כשהעיד סופר זה שהוא כתבו נאמן, שהרי אם יתברר שהגוי העיד שקר הרי העיד שקר בכתב. נתיבות ס"ק י"ז.

דף קט:

עין משפט א.

חור"מ סימן מו סעיף ב

ב. דיינים המקיימים השטר אע"פ שלא צריכים לקרוא השטר ז' מ"מ צריכים לראות מי הם הלוח והמלוה, שלא יהיו להם קרובים ולא לעדים המעידים בפניהם. ק' ויש אומרים שאינם צריכים לראות, וגם זה י' שיכתבו מי הם עדי הקיום, ואם יהיו פסולים ללוה ולמלוה הרי זה יכולים להכיר.

חור"מ סימן קמז סעיף ד
עיין לעיל דף קט. עין משפט ו.

עין משפט ב.
חור"מ סימן קמז סעיף א
עיין לעיל דף קט. עין משפט ד.

עין משפט ג.ד.
חור"מ סימן קמז סעיף ג

ג. טען המערער שחתם כעד בשטר ואומר, תלם אחד עשיתי אותו סימן ולא כל השדה ואותו תלם הסמוך למיצר בלבד הוא של ראובן הרי טענתו נשמעת ש'. והוא שיש בתלם ט' קבין ת' שהוא שיעור שדה אם

ז. תני ר' חייא בכתובות ק"ט ע"א. והר"ן שם.
ק. היא דעת המכשירים עדים הקרובים ללוה ולמלוה בסעיף ט' בשו"ע.
ר. אבל שמות הדיינים של הקיום אין צריך לכתוב שמותם, שהם ניכרים מכח חתימתן והוא שחותמין ג' הדיינים, אבל חתמו שניים וכתבו אחד ליתוהי דינם כעדים וצריכים לפרש שמותם, ועיין פעמוני זהב. אבל בעדים צריך לכתוב שמותם שאינם נזכרים בשום מקום ולכן צריך לכתוב שמם סמ"ע ס"ק נ"א.
ולפ"ז היום הדיינים כשמקיימים דבר מה בבי"ד או שולחים חתימתם למקום אחר א"צ לכתוב שמותם בפירוש ודי בחתימתם הרגילה שניכרים מתוך חתימתן. לא כן העדים תמיד צריכים לפרש שמותם וצריך גם להזהר גם בכתובה שהעדים יפרשו שמותם ולא רק חתימה בקישקוש בלבד. ודיינים שאני. וכתב הש"ך דהג"ה זו אין מקומה כאן דלי"א א"צ שיכתבו ע"ש.
ש. ה"ה מהרמב"ן, ודינן אלו כשיש למערער עדים שהיתה שלו או של אבותיו, ואין למחזיק עדי חזקה, וזה פשוט ומוכרח הוא. באר הגולה.
ת. כ"כ ה"ה בשם הרמב"ן והטור בשם רבינו יונה. ועיין בריב"ש סי' רנ"ב. וכדלקמן סי' קע"א סעיף ג'. סמ"ע ס"ק ו'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

כתוב בשטר "שדה" ואם כתוב קרקע אין לו אלא תלם קטן.

הגה: חזר ואמר חזרתי ולקחתי ממנו תלם שהודיתי בו^א, אם אין כתב ידו יוצא ממקום אחר או שהתלם בידו והחזיק בו נאמן^ב.

וה"ה אם טען שמה שעשאו סימן הוא משום שהנכסים נקראים כך^ג כיון שהיו שלו תחילה, שומעין לו.

עין משפט ה. חו"מ סימן רצ סעיף ב

ב. ג. אין בי"ד ממנים לאפוטרופוס לא אשה ולא עבד ולא קטן ולא עם הארץ שהוא בחזקת חשוד על העבירות^ד, אלא בודקין אדם נאמן^ה ואיש חיל ויודע להפך בזכות היתומים וטוען טענתם, ויש לו כח בעסקי העולם כדי לשמור הנכסים ולהרויח בהם.

הגה: יכולים בי"ד למנות קרוב שלהם^ו לאפוטרופוס אם ראוי לכך.

א. ואפי' לא טען זה בפעם הראשונה עם טענת תלם אחד יש לו רק שמקודם טען תלם אחד ואח"כ טען גם אותו תלם חזרתי ולקחתי ממנו מהני. סמ"ע ס"ק ח'.
ב. דנאמן במיגו דמזויף, ומ"מ אינו נאמן שההודאה היא על פחות מט' קבין דהו"ל כמיגו במקום עדים. סמ"ע ס"ק ט'.
וליתמי שטענין שחזר ולקחה ה"ה שטענין להו טענת מזויף. ש"ך ס"ק ג'.
אבל בביאורים ס"ק ב' כתב שכאן בודאי לא טענין מזויף, כיון שהמוכר והלוקח מכחישים אותו, לכך לא טענין גם ליתומים מזויף והוא מרא"ש ע"ש. נתיבות בחידושים ס"ק ח'.
ג. ב"י בשם הריטב"א בכתובות ק"ט ע"ב ד"ה תלם בשם הרא"ה.
ד. מברייטא גיטין נ"ב ע"א, ועם הארץ מברייטא בפסחים מ"ט ע"ב ששה דברים נאמרו בעם הארץ, וכתב ה"ה שם וכן משמע מהרי"ף שלא אמרו אלא בעם הארץ שאינו לא במקרא ולא במשנה ולא בדרך ארץ, ודעת רש"י בחגיגה כ"ב ע"א ד"ה כר"י, דאע"ג שישנו בדרך ארץ ובמצוות אין בור ירא חטא ומורה היתר לעצמו ששכר טירחתי הוא נוטל.
ה. מב"מ ע' ע"א. ומכתובות ק"ט ע"ב. וכתב בפעמוני זהב דאין האם והקרובים יכולים לעכב ביד בי"ד שלא למנות אפוטרופוס הנראה לביה"ד ע"ש.
ו. קרוב של הדיינים, שלא נפסל קרוב אלא לדון קרובו לזכותו או לחייבו, אבל כשאין לו זכות ולא חובה לאפוטרופוס למה יפסל קרוב של ביה"ד. סמ"ע ס"ק ח'.

עין משפט ו.

חז"מ סימן קמח סעיף ב

ב. וה"ה אם היו השדות לאיש אחד^ז שקנה מארבעה^ח, אין לו עליו דרך שהרי אומר לו אם אחזיר לכל אחד שדהו^ט אין אתה יכול לעבור על אף אחד מהם ואני קניתי מכל אחד מהם כל זכות שיש לו. אבל אם בעל השדות המקיפות איש אחד, והוא בעל המצר^י מתחילה ועד סוף, הרי בעל הדרך אומר לו מ"מ דרכי עליך וילך לו בקצרה באיזו שירצה בעל השדה^כ.

ואם החזיק בדרך בדין חזקה^ל ואומר זו היא דרכי אין מסלקין אותו

ז. רמב"ם שם מגמ' פלוגתא אדמון וחכמים במשנה וקימ"ל כחכמים. ח. כתב בביאורים ס"ק א' דוקא באבד לו הדרך, דהיינו שגוף הקרקע הוא של בעל השדה, רק שיש לו לבעל השדה הפנימי שיעבוד על בעל שדה החיצון שיתן לו דריסת רגל בתוך שדהו לכשיצטרך לילך, וע"כ אין לו דרך על אחד שקנה מארבעה, דכיון שבשעה שהיו השדות תחת ידי הארבעה לא היה יכול לתבוע אחד מהם בשיעבוד הגוף וע"כ גם שיעבוד נכסים בטל. וכן בארבעה שקנו מאחד אין המוכר חייב להחזיר הדמים שקיבל בעד הדרך, שיש לו למוכר דין מזיק שיעבודו של חבירו ובכה"ג פטור. אבל אם נאבד לו שדה בין שדות ארבעה אנשים, אסור לקנות מהם, והקונה מהם אסור להשתמש עד שיחזיר לנגזל השדה שלו. ועוד כתב דוקא כשהדרך מסויים בשדה ואין יודע באיזה שדה הוא, אבל ראובן שיש לו דריסת רגל בבית שמעון במקום שאינו מסויים לכך, דהיינו ששמעון יכול ליתן לו דריסת רגל בכל מקום שירצה, ואח"כ מכר שמעון ביתו לשני בני אדם לזה לצד מזרח ולזה לצד מערב, אז אם מכר להם בזה אחר זה נשארה דריסת רגל לראובן אצל הקונה השני, ואם מכר בבת אחת נשארה דריסת רגל על שניהם ויתפשו בנייהם. ואם כבר בנה האחד בקנו בבת אחת ונשארה דריסת רגל על השני, והשני ראה ושתק, תלוי במחלוקת בסי' קנ"ג סעיף ב' וט"ז אם צריך ג' שנים וטענה במקום שתיקה, או דמהניא גם בלי ג' שנים ע"ש. נתיבות ס"ק א' בחידושים.

ט. ובסי' קי"ח סעיף ה' וקי"ט סעיף ה' נתבאר דכשיש לאדם ריוח בהחזרת השטר יכול לומר כן, ואף אם לא החזירו כאילו החזירו. סמ"ע ס"ק ב'.

ואפי' מתו הארבעה יכול לומר כך. כ"כ בש"ך ס"ק ב'. ועיין בביאורים ס"ק ב'.

י. וה"ה לאחד שקנה מאחד. סמ"ע ס"ק ג'. ודוקא כשלא היה ג' שנים תחת יד הראשון, דאל"כ טוענין לו שהיה דרך מכירה. נתיבות ס"ק ג' בחידושים.

כ. כאילו אמר "או באיזה שדה שירצה" שהברירה ביד בעלי השדות דלפעמים לא נוחא ליה שילך באותה דרך אפי' קצרה מפני שצריך הוא לאותו מקום. סמ"ע ס"ק ד'.

ל. כך פירש המגיד משנה לדברי הרמב"ם בפט"ו מטוען הלכה י"א וחוזר על כל פרטי הדינים שבסימן זה שלאחר שהחזיק אין מסלקין אותו ממנה. ולא כפירוש הכ"מ שפירש החזיק היינו תפס בו בחזקה ובעל כורחו של בעל השדה. סמ"ע ס"ק ה'. ועיין בבאר הגולה.

ובנתיבות בחידושים כתב מהסמ"ע (וכנראה כוונתו למש"כ בפרישה), דקאי על מה דסמיק ליה

ממנה אלא בראיה ברורה.

עין משפט ז.ז.ט. חו"מ סימן קמח סעיף א

א. הלך למדינת הים ואבדה לו דרך שדהו, בין שהיו ד' השדות המקיפות את שלו לארבעה אנשים, בין שהיו ארבעה אנשים שקנו מאחד כל השדות, הרי כל אחד דוחה אותו^מ ואומר לו שמא הדרך שלך על חבירי, ע"כ יקנה לו דרך אפי' במאה מנה או יפרח באויר.

חו"מ סימן קמח סעיף ב
עין לעיל עין משפט ו

עין משפט י. חו"מ סימן רפח סעיף ב

ב. ציוה בשעת מיתתו שיתנו לפלוני דקל או שדה מנכסיו וחלקו האחים ולא נתנו לו החלוקה בטלה^נ ויתנו לזה מה שציוה מורישן ואח"כ חוזרים וחולקים בתחלה.

הגה: ואם רוצה אחד האחים לתת לו משלו ולקיים החלוקה ואחיו יתן לו מעות הרשות בידו^ס.

עין משפט כ.ל. חו"מ סימן רנג סעיף כב

כב. כד. ציוה השכיב מרע לתת דקל לפלוני והניח שני חצאי דקל שכל דקל

באחד שקנה מאחד, ובזה מהני כשתפס וטוען ברי שאינו יכול לדחותו לדרך אחר. והש"ך בס"ק ג' חולק וס"ל דאפי' קנה מארבעה מהני תפיסה כשטוען ברי, והם שמא, והעלה דהעיקר כהסמ"ע וכך העלה בביאורים ע"ש.

מ. משנה כתובות ק"ט ע"ב, ורמב"ם פט"ו מטוען הלכה י"ט.

נ. מכתובות ק"ט ע"ב.

ס. ואין להקשות מס' קע"ה סעיף ג' בשני אחים שחלקו ואח"כ בא להם אח שלישי שלא היו יודעין עליו, שכל אחד יכול לבטל החלוקה כיון שהיתה בטעות, שי"ל דכאן ידעו האחים שעליהם לתת דקל לפלוני ולא נתנו אותו לא נחשב טעות אלא כאילו הסכימו לסלקן במה דאפשר. ועוד בסי' קע"ה האח שלא היה כאן שוה עמהם בחלוקה וע"כ יכול לבטל החלוקה אבל כאן זה שצריך לקבל הדקל יכולים לתת לו הגרוע וע"כ אם אחד מסכים לתת לו דקל רשאי והחלוקה קיימת. סמ"ע ס"ק ה'.

הוא בשותפות עם אדם אחר, המקבל יטול שני חצאים אלו^ע שלזה התכוון והם שקראם דקל.

הגה: ואפי' יש לנותן דקלים הרבה יכולים היורשים לומר שלזה התכוון^פ.

ע. מכתובות ק"ט ממעשה שם. והמוציא מחבירו עליו הראיה. ובאם יש לו דקל שלם מביא הטור מחלוקת בזה אם צריכים ליתן לו דקל שלם וכתב הב"י דדברי הרמב"ם בפ"א מזכיה נוטין לזה וכך נראה דעת השו"ע וא"כ הרמ"א שכתב דעת הרא"ש היה לו לכתוב בשם י"א. סמ"ע ס"ק מ"ח.
פ. הרא"ש שם בפ"ד. ועיין באות הקודם.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com